

9

10

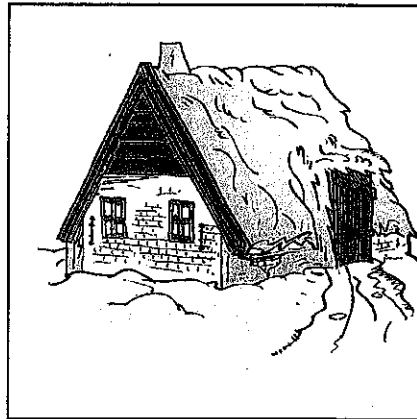
11

12

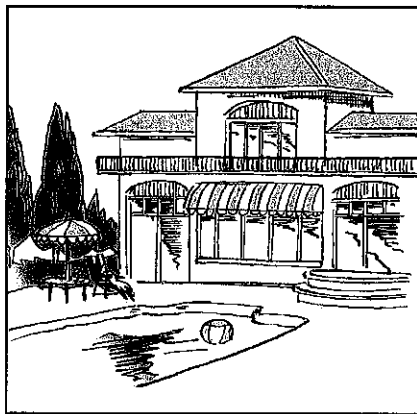
Dit moet je weten

Waar woon je?

Lang geleden woonden arme mensen in donkere, vochtige hutten. In de stad woonden rijke mensen in een stenen huis. Arme mensen in de stad woonden in houten huizen. Honderd jaar geleden gingen steeds meer mensen in de stad wonen. Er waren niet genoeg huizen. Daarom woonde een heel gezin soms in één kamer of in een kelder. Een tafel met wat stoelen waren vaak de enige meubels. De mensen sliepen in een bedstee. Je moest je wassen bij de waterpomp. Of je haalde een emmer water uit de regenton of de gracht. Eén keer per week ging je in een teil in bad. Het water werd op het fornuis warm gemaakt. Buiten was in een hokje de wc. De regering wilde dat iedereen goed kon wonen. Er werden grotere huizen met meer kamers gebouwd. Boven waren de slaapkamers. De keuken werd een aparte ruimte. En de wc kwam binnen. Toen oma en opa jong waren, zochten veel mensen een huis. Er werden flats gebouwd. Met een badkamer. Daar kon je douchen met warm water.

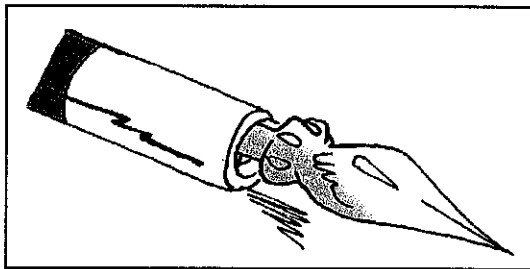

Een plaggenhut.

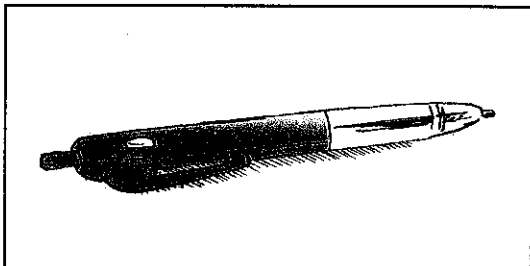

Een villa.

Naar school

Een kroontjespen.

Een balpen.

Heel vroeger gingen alleen rijke kinderen naar school. Ruim honderd jaar geleden kwam er een wet. Alle kinderen tussen zes en twaalf jaar moesten naar school van de regering. Een school had vroeger hoge ramen. Op het plein stonden geen speeltoestellen. Op het platteland lagen er zelfs geen tegels op de speelplaats. In het klaslokaal stonden schoolbankjes. Daar zat je met z'n tweeën in. Er zaten soms wel 45 kinderen in een klas. Een grote kachel zorgde voor de warmte. Vroeger leerde je eerst schrijven met een griffel op een lei. Pas daarna mocht je met een kroontjespen schrijven. In de bank zat een inktpotje om je pen in te dopen. Kinderen leerden vroeger lezen met een leesplankje. Aap, noot, Mies waren de eerste woorden. Je moest veel overschrijven en uit je hoofd leren. Op school waren ze heel streng. Je kreeg snel straf. Dan moest je in de hoek gaan staan of strafregels schrijven. Je kon zelfs een tik krijgen met een lat, of een draai om je oren!

Wat lees je?

Er waren maar weinig kinderboeken. honderd jaar geleden. Ze gingen over brave kinderen. Die boeken waren geschreven om kinderen te vertellen wat ze wel en niet mochten doen. Na deze brave boeken kwamen er steeds meer fantasieverhalen voor kinderen. Veel sprookjes zijn al heel lang geleden bedacht. In de kindertijd van opa en oma waren de boeken van Dik Trom heel bekend. Dik Trom haalde heel wat streken uit. Maar hij was ook heel lief. Ruim vijftig jaar geleden kon je de eerste stripboeken kopen. Mickey Mouse en Donald Duck waren toen het bekendst. Veel ouders waren tegen stripboeken. Ze waren bang dat de kinderen te lui zouden worden om te lezen.

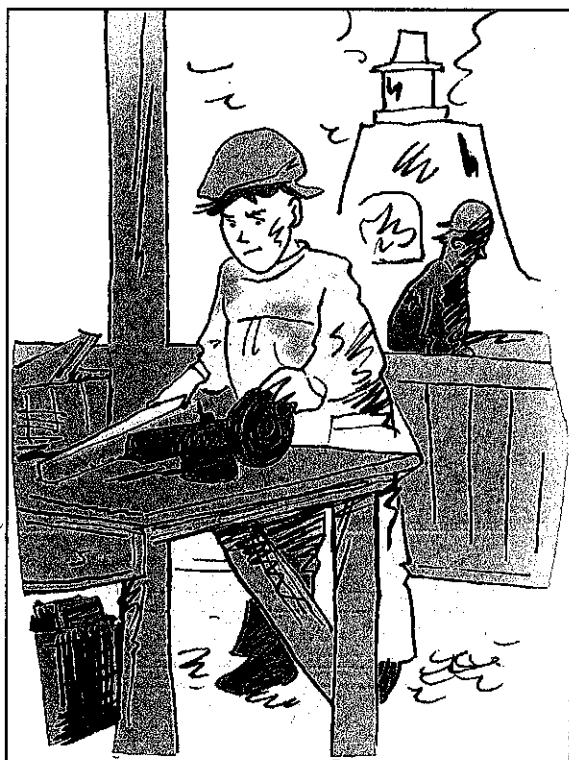
Dik Trom.

Harry Potter.

Kinderen die werken

Meer dan 150 jaar geleden werkten kinderen vaak de hele dag. Ze hielpen mee op de boerderij van hun ouders. Ze deden veel in het huishouden. Veel arme kinderen werkten in een fabriek. Dat was heel zwaar. Vaak moesten ze wel vijftien uur per dag werken. Ze waren soms zo moe dat ze onder de machine in slaap vielen. De regering vond dat het zo niet langer ging. Kinderarbeid in fabrieken werd verboden. Kinderen jonger dan twaalf jaar hoorden voortaan op school te zitten.

Een kind rond 1900 in de fabriek.